

LR Prezidentei D. Grybauskaitei
LR Seimo pirmininkei I. Degutienei
LR Ministrui pirmininkui A. Kubiliui

Lietuvos miškininkų sąjungos išplėstinio prezidiumo posėdžio,

įvykusio 2010 m. rugsėjo 14 d.

KREIPIMASIS

Miškas yra ypatingas Lietuvos turtas, turintis didžiulę ekonominę ir niekuo nepakeičiamą ekologinę bei socialinę vertę. Lietuvos valstybinių miškų vertė per du atkurtos Nepriklausomybės dešimtmečius labai padidėjo. Ypač akcentuotina tai, kad jos nesumenkino ekonominės krizės bei kiti nepalankūs veiksniai. Specialistų skaičiavimais nuo 2000 metų valstybiniuose miškuose auginamos medienos vertė padidėjo daugiau kaip vienu milijardu litų, visos kitos miškų vertės – kelis kartus. Per pastarąjį dešimtmetį šalies miškingumas padidėjo nuo 30,9 % iki 32,9 %, brandžių medynų tūris nuo 73,7 mln. m³ išaugo iki 94,6 mln. m³. Pažymėtina, kad išaugo valstybinių miškų sektoriaus generuojama graža – sumokami į valstybės biudžetą mokesčiai nuo 7 mln. litų 1995 metais padidėjo iki 51 mln. litų 2010 metais, t.y. 7,3 karto. Šiuo metu pagal miškų našumą šalies valstybiniai miškai yra pirmajame Europos valstybių dešimtuose. Tokie rezultatai pasiekti nuolat tobulinant miško darbų organizavimo metodus, diegiant modernias darbų technologijas, gerinant vadybą. Suprantame, kad yra ir bus galimybių nuolat tobulinti tiek kitų šalies ūkio sektorių, tiek ir miškininkystės veiklą, gerinti jos efektyvumą. Neabejojame, kad miškininkai suras būdus šiuos rezervus išnaudoti.

Nepaisant to, viešojoje erdvėje nuolat sklaidžiama klaidinanti visuomenę informacija apie miškininkystės veiklą. Kartais griebiamasi net šmeižto. Daugeliu atveju dezinformacijos sklaidą organizuoja asmenys ar jų grupės, siekiančios savanaudiškais tikslais užvaldyti šalies valstybinių miškų išteklius. Jau 10 – 15 metų „buldozeriniu principu stumiami“ siūlymai kardinaliai reformuoti (o iš tiesų – sugriauti ir užvaldyti) valstybinių miškų valdymo sistemą. Eskaluojamos vienos valstybinių miškų įmonės įsteigimo ir kompleksinio miško ūkio suskaldymo idėjos. Pastaruoju metu siūloma valstybinių miškų sistemą įjungti į numatomos įsteigti AB „Visuomis Holding Company“ sudėtį. Neabejojame, kad tai bus gera priedanga dar kartą bandyti įgyvendinti vienos valstybinių miškų įmonės įsteigimo ir kompleksinio miško ūkio suskaldymo idėjas. Absoliutus centralizavimas ir monopolinės įmonės (su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis) įkūrimas ne tik neprisidėtų prie valstybinio miško ūkio plėtros, bet sutrikdytų stabiliai funkcionuojantį valstybinį miško ūkį ir turėtų neigiamų socialinių, ekonominių bei aplinkosauginių pasekmių. Tai pirmiausia susiję su iniciatyvos ir ekonominio efektyvumo paieškų žemutinėse miškų ūkio grandyse sužlugdymu ir grįžimu prie komandinių administravimo metodų. Be to, būtų labai apriboti ir sumenkta laisvosios rinkos santykiai ir konkurencija. Siūlymas išskaidyti kompleksinę miškų ūkio veiklą ir valdymą prieštarauja pažangiam miško ūkio įmonių veiklos savifinansavimo principui, kai iš parduotos medienos gautos lėšos

naudojamos miškų atkūrimo, apsaugos, priežiūros, rekreacijos ir kitiems darbams atlikti. Išskaidžius kompleksinį miško ūkį, nukentėtų šių darbų finansavimas, o kartu – jų kokybė ir apimtis. Nė vienoje ES valstybėje valstybinių miškų valdymas nėra priskirtas institucijai, kuri yra atsakinga tik už komercinę veiklą, arba dariniams, analogiškiems AB „Visuomis Holding Company“. Juk miškų augimo trukmė 80 – 100 metų, būtinybė išugdyti ir plėtoti jų ekologines ir socialines funkcijas lemia tai, kad veiklos rezultatai turi būti vertinami kompleksiskai, ne vien žvelgiant per ekonominę prizmę.

Primename, kad 2010 m. kovo 18 d. LR Seimas priėmė rezoliuciją „Dėl valstybinių miškų išsaugojimo“, kurioje, be kitų teiginių, pabrėžta būtinybė išsaugoti miškų ūkinės veiklos kompleksiskumą, apimantį miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miško išteklių naudojimą, prekybą mediena ir kitais ištekliais. Rezoliucijoje taip pat pažymėta, kad Lietuvoje veikianti valstybinių miškų valdymo sistema yra viena iš esminių stabilios medienos sektoriaus veiklos sąlygų, skatinančių ekonominę šalies raidą. Tai patvirtina šios sistemos tvarumą, todėl bet kokios miškų reformos ir pertvarkymai turi būti grįsti Lietuvos miško ūkio tradicijomis bei specialistų praktine patirtimi.

Atsižvelgdami į tai:

1. Kategoriskai pasisakome prieš kompleksinio valstybinio miškų ūkio veiklos ir valdymo išskaidymą.
2. Manome, kad, prieš politikams priimant sprendimus dėl veiklos šalies valstybiniuose miškuose reformavimo, būtų tikslinga išsamiai išanalizuoti miško ūkio specialistų ir mokslininkų nuomonę ir argumentus.
3. Teigiame, kad monopolizuoti valstybinių miškų valdymą įkūrus vieną įmonę ir įjungus ją į AB „Visuomis Holding Company“, yra netikslinga.
4. Tobulinant valstybinės miškų sistemos valdymo ir veiklos efektyvumą ir viešumą, siūlome įsteigti valstybinio miško ūkio valdymo organą – valdybą ar tarybą, kuri svarstytų ir tvirtintų strateginius valstybinio miško ūkio veiklos planus bei rodiklius ir jų vykdymo ataskaitas.
5. Kad didėtų valstybinių miškų urėdijų veiklos skaidrumas, siūlome miškų urėdijų veiklą, duodančią pajamų, ir miškų urėdijų išlaidas viešosioms paslaugoms apskaityti atskirose sąskaitose.

Kompleksinio miškų ūkio sugriovimas gali sukelti ekonominę sumaištį valstybinių miškų sektoriuje ir paskatinti valstybinės reikšmės miškų privatizavimą su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis.

Tikimės, kad šalies politikų priimami sprendimai dėl veiklos valstybiniuose miškuose tobulinimo bus pagrįsti svariais argumentais ir objektyviais vertinimais.

Lietuvos miškininkų sąjungos Prezidiumo vardu

LMS prezidentas

doc. dr. E. Bartkevičius